

Universitet & högskolor

Högskoleverkets årsrapport 2007 i fickformat

HÖGSKOLEVERKET
Swedish National Agency for Higher Education

Högskoleverket • Luntmakargatan 13 • Box 7851, 103 99 Stockholm
tfn 08-563 085 00 • fax 08-563 085 50 • e-post hsv@hsv.se • www.hsv.se

Universitet & högskolor

Högskoleverkets årsrapport 2007 i fickformat

Utgiven av Högskoleverket 2007

Högskoleverkets rapportserie 2007:44 R

ISSN 1400-948X

INNEHÅLL Högskoleverket, avdelningen för statistik och analys, Anders Wiberg

GRAFISK FORM Högskoleverkets informationsavdelning, Alexander Florencio

OMSLAGSILLUSTRATION Sara Forsberg

TRYCK Edita Västra Aros AB, Västerås, juni 2007

TRYCKT PÅ MILJÖMÄRKT PAPPER

Innehåll

Förord	4
Högskolesektorn	5
Grundutbildning	17
Studentmobilitet	27
Forskarutbildning	29
Regionala skillnader	32
Forskningsfinansiering	36
Uppdrag och kontakter	39
Ekonomi	41
Personal	44
Arbetsmarknad	50
Internationell jämförelse	55

Förord

DENNA KORTVERSION är en sammanfattning av Universitet & högskolor Högskoleverkets årsrapport 2007 (rapport 2007:33 R). Målet är att kunna erbjuda en snabb och aktuell översikt av verksamheten inom högskolesektorn. Mer detaljerad information och statistik finns tillgänglig på www.hsv.se. Där finns årsrapporten med tillhörande tabellbilaga, statistiska meddelanden, Högskoleverkets NU-databas samt databaser med uppgifter om regional rekrytering, nyckeltal, jämställdhet och sökandetryck. Dessutom finns en manual som innehåller begrepp och definitioner. Det finns också en engelsk sammanfattning av årsrapporten.

Högskolesektorn

DET FINNS 36 statliga lärosäten. Av dessa är 14 universitet med generell rätt att utfärda examen i forskarutbildning. Dessutom finns 22 högskolor varav 7 är fristående konstnärliga högskolor. Av dessa har 4 stycken tilldelats ett vetenskapsområde och därmed rätt att utfärda examen i forskarutbildning inom det området. Det finns 13 enskilda utbildningsanordnare varav 3 har viss rätt att utfärda examen i forskarutbildning. De är Chalmers tekniska högskola, Handelshögskolan i Stockholm och Högskolan i Jönköping. Det finns också 12 mindre utbildningsanordnare med rätt att utfärda vissa examina.

Universitet och högskolor i Sverige 2006

Statlig huvudman

Uppsala universitet	UU	www.uu.se
Lunds universitet	LU	www.lu.se
Göteborgs universitet	GU	www.gu.se
Stockholms universitet	SU	www.su.se
Umeå universitet	UmU	www.umu.se
Linköpings universitet	LiU	www.liu.se
Karolinska institutet	KI	www.ki.se
Kungl. Tekniska högskolan	KTH	www.kth.se
Luleå tekniska universitet	LTU	www.ltu.se
Sveriges lantbruksuniversitet	SLU	www.slu.se
Karlstads universitet	KaU	www.kau.se
Mittuniversitetet	MiU	www.miun.se
Växjö universitet	VxU	www.vxu.se
Örebro universitet	ÖU	www.oru.se
Högskolan i Kalmar	HK	www.hak.se
Blekinge tekniska högskola	BTH	www.bth.se
Malmö högskola	MaH	www.mah.se
Mälardalens högskola	MdH	www.mdh.se

Enskild huvudman

Chalmers tekniska högskola	CTH	www.chalmers.se
Handelshögskolan i Stockholm	HHS	www.hhs.se
Högskolan i Jönköping	HJ	www.hj.se

Tabell I. Lärosäten med rätt att utfärda examina inom grundläggande högskoleutbildning och forskarutbildning.

Statlig huvudman

Högskolan i Borås	HB	www.hb.se
Högskolan Dalarna	HDa	www.du.se
Högskolan i Gävle	HiG	www.hig.se
Högskolan på Gotland	HG	www.hgo.se
Högskolan i Halmstad	HH	www.hh.se
Högskolan Kristianstad	HKr	www.hkr.se
Högskolan i Skövde	HS	www.his.se
Högskolan Väst	HV	www.hv.se
Gymnastik och idrotts- högskolan	GIH	www.ihs.se
Lärarhögskolan i Stockholm	LHS	www.lhs.se
Södertörns högskola	SH	www.sh.se
Danshögskolan	DH	www.danshogskolan.se
Dramatiska institutet	DI	www.draminst.se
Konstfack	KF	www.konstfack.se
Kungl. Konsthögskolan	KKH	www.kkh.se
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm	KMH	www.kmh.se
Operahögskolan i Stockholm	OH	www.operahogskolan.se
Teaterhögskolan i Stockholm	TH	www.teaterhogskolan.se

Fortsättning på nästa sida.

Enskild huvudman

Ericastiftelsen	ES	www.ericastiftelsen.se
Ersta-Sköndal högskola	ESH	www.esh.se
Gammelkroppa Skogsskola	GSs	www.gammelkroppa.pp.se
Johannelunds Teologiska högskola	JTH	www.johannelund.se
Teologiska Högskolan, Stockholm	THS	www.ths.se
Örebro teologiska högskola	ÖMS	www.orebromissions-skola.com
Beckmans designhögskola	BDH	www.beckmans.se
Stockholms musikpedagogiska institut	SMI	www.smi.se
Röda korsets högskola	RKS	www.rkh.se
Sophiahemmets högskola	ShH	www.sophiahemmethogskola.se

Anmärkning: Dessutom finns tolv utbildningsanordnare med examensrättigheter för psykoterapeututbildning

Tabell 2. Lärosäten med rätt att utfärda examina enbart inom grundläggande högskoleutbildning.

Nyckeltal för högskolesektorn

Nybörjare vid lärosätet 2005/06	143 968
Första gången i högskoleutbildning 2005/06	82 719
Andel nybörjare på förstahandsval (procent)	75
Kvarvarande år 2 (procent)	64
Medianålder, högskolenybörjare	22,2
Andel män, högskolenybörjare (procent)	45
Andel med arbetarbakgrund (procent)	25
Jämförelsetal, social bakgrund	0,7
Andel med utländsk bakgrund (procent)	16
Jämförelsetal, utländsk bakgrund	0,94
Andel med högskoleutbildade föräldrar (procent)	30
Jämförelsetal, föräldrars utbildning	1,5
Antal studenter höstterminen 2006	320 026
Antal helårsstudenter år 2006	285 058
Antal helårsprestationer år 2006	235 753
Prestationsgrad år 2006 (procent)	83
Antal helårsstudenter på kurser med jämn könsfördelning år 2006 (procent)	25
Andel icke traditionella studenter höstterminen 2006 (procent)	50
Andel i återkommande utbildning höstterminen 2006 (procent)	25
Återkommande efter examen höstterminen 2006 (procent)	10,2

Fortsättning på nästa sida.

Grundutbildningsprofil, andel helårsstudenter, år 2006 (procent)

Humaniora, samhällsvetenskap, juridik	42
Naturvetenskap	12
Teknik	18
Övriga	28

Examina i grundutbildningen läsåret 2005/06

Totalt antal avlagda examina	59 130
Antal magisterexamina	11 482
Antal civilingenjörsexamina	4 674
Antal kandidatexamina	13 809
Antal förstagångsexaminerade	43 629

Andel förstagångsexaminerade (procent)

Genomsnittligt poänginnehåll i examen (antal år)	3,7
Examen eller 120 poäng inom 7 år (procent)	67

Internationellt studentutbyte (grundutbildning)

Antal inresande studenter år 2006	13 455
Antal utresande studenter år 2006	6 854

Tabell 3. Grundutbildningen läsåret 2005/06.

Forskarutbildning

Övergång till forskarutbildning läsåret 2005/06 (procent)	6,7
Antal nybörjare i forskarutbildning år 2006	2 852
Antal aktiva forskarstuderande höstterminen år 2006	17 987
Antal forskarstuderande höstterminen år 2006, (heltidsekvivalenter)	12 457
Antal med doktorandanställning höstterminen 2006, (heltidsekvivalenter)	6 888
Andel med doktorandanställning år 2006, (heltidsekvivalenter, procent)	55
Antal forskarstuderande/doktorsexamen år 2006, (heltidsekvivalenter)	5
Antal doktorsexamina år 2006	2 759
Antal licentiatexamina år 2006	1 056
Personal/lärare år 2006	
Antal anställda (heltidsekvivalenter)	42 237
Andel lärare (procent)	55
Antal lärare (heltidsekvivalenter)	23 356
Andel kvinnor (av lärare, procent)	40
Antal helårsstudenter per lärare	12,2
Antal disputerade lärare (heltidsekvivalenter)	12 643
Andel disputerade lärare (procent)	54
Antal professorer (heltidsekvivalenter)	3 989
Andel professorer (av lärare, procent)	17
Ekonomi år 2006	
Omslutning	
Totala kostnader, miljoner kronor	45 833
varav lokalkostnader (procent)	14,2

Fortsättning på nästa sida.

Andel grundutbildning (procent)	47
Andel forskning/forskarutbildning (procent)	53
Finansiering	
Totala intäkter, miljoner kronor	46 639
Andel direkta statsanslag (procent)	65,9
Andel extern finansiering (procent)	34,1
Andel intäkter från privata finansiärer (procent)	11
Grundutbildning	
Intäkter, miljoner kronor	21 998
Andel direkta statsanslag (procent)	86,3
Andel extern finansiering	13,7
Andel intäkter från privata finansiärer	4,4
Andel uppdragsutbildning	4,9
Forskning/forskarutbildning	
Intäkter, miljoner kronor	24 450
Andel direkta statsanslag	46,3
Andel extern finansiering exkl. fin. int.	52,8
varav intäkter från Vetenskapsrådet (procent)	16,4
Andel intäkter från privata finansiärer	18
Andel uppdragsforskning	7,1

Tabell 4. Forskarutbildning, personal/lärare, ekonomi.

Antalsuppgifter för lärosäten och grundutbildning

	Nyborjare 2005/06	Studenter ht 2006	Helars- studenter 2006	Examina 2005/06
Uppsala universitet	10 119	22 721	20 721	4 106
Lunds universitet	10 869	27 553	25 545	4 666
Göteborgs universitet	10 376	28 658	24 945	5 247
Stockholms universitet	11 224	24 954	22 350	3 503
Umeå universitet	8 005	19 213	16 125	4 065
Linköpings universitet	6 707	18 799	17 218	3 394
Karolinska institutet	3 044	6 723	5 796	2 353
Kungl. Tekniska högskolan	6 284	13 766	11 851	2 304
Chalmers tekniska högskola	3 163	9 027	8 457	1 475
Luleå tekniska universitet	3 949	8 390	7 312	1 400
Handelshögskolan i Stockholm	533	1 494	1 412	329
Sveriges lantbruks- universitet	1 973	4 195	3 443	651
Karlstads universitet	4 016	9 780	7 922	1 602
Mittuniversitetet	5 991	9 932	7 494	1 426
Växjö universitet	4 012	9 015	7 243	1 569
Örebro universitet	4 328	9 822	8 588	1 753
Blekinge tekniska högskola	3 847	5 498	3 577	598

Fortsättning på nästa sida.

Högskolan i Jönköping	3 523	7 930	6 528	1 942
Högskolan i Kalmar	3 628	7 136	5 889	1 080
Malmö högskola	5 837	12 885	10 413	1 955
Mälardalens högskola	4 212	9 370	8 090	1 716
Gymnastik- och idrottshögskolan	148	491	440	80
Högskolan i Borås	3 612	6 893	5 244	1 598
Högskolan Dalarna	4 009	6 836	5 411	1 169
Högskolan på Gotland	2 531	2 826	2 050	123
Högskolan i Gävle	5 050	8 107	6 008	899
Högskolan i Halmstad	3 489	5 960	5 100	1 029
Högskolan Kristianstad	2 896	6 482	4 946	1 129
Högskolan i Skövde	2 618	4 853	4 092	1 047
Högskolan Väst	2 563	5 207	4 020	1 093
Lärarhögskolan i Stockholm	4 193	8 419	6 209	1 909
Södertörns högskola	3 997	6 802	6 279	582
Danshögskolan	81	164	135	41
Dramatiska institutet	738	171	171	54
Konstfack	170	591	622	91
Kungl. Konsthögskolan	101	245	218	28

Fortsättning på nästa sida.

Kungl. Musikhögskolan i Stockholm	244	643	598	80
Operahögskolan i Stockholm	17	40	38	11
Teaterhögskolan i Stockholm	82	150	76	14
Ericastiftelsen	55	84	33	9
Ersta Sköndal högskola	410	880	827	305
Gammelkroppa skogsskola	18	18	18	2
Johannelunds teologiska högskola	66	140	93	16
Teologiska högskolan, Stockholm	205	344	228	23
Örebro Teologiska högskola	147	267	164	15
Beckmans designhögskola	49	122	124	38
Stockholms musikpedagogiska institut	107	177	76	13
Röda korsets högskola	228	434	405	264
Sophiahemmet högskola	147	358	328	233
Ensk. psykoterapeututb.anordnare	137	371	187	101
		285 059	59 130	

Tabell 5. Nybörjare, studenter, helårsstudenter och examinerade per lärosäte.

Antalsuppgifter för lärosäten och forskarutbildning

	Nybörjare 2006	Aktiva ht 2006	Doktorsex. 2006	Lic. ex. 2006
Uppsala universitet	283	2 007	374	122
Lunds universitet	395	2 619	424	92
Göteborgs universitet	289	1 983	287	61
Stockholms universitet	234	1 761	236	106
Umeå universitet	186	1 072	173	48
Linköpings universitet	141	1 195	162	84
Karolinska institutet	384	2 159	378	43
Kungl. Tekniska högskolan	264	1 506	216	180
Chalmers tekniska högskola	181	1 027	154	152
Luleå tekniska universitet	106	513	69	76
Handelshögskolan i Stockholm	16	188	25	2
Sveriges lantbruksuniversitet	93	569	116	17
Karlstads universitet	35	233	36	13
Mittuniversitetet	24	125	9	8
Växjö universitet	23	209	17	16
Örebro universitet	90	380	39	16
Blekinge tekniska högskola	16	87	9	6
Högskolan i Jönköping	31	86	3	0
Högskolan i Kalmar	17	78	14	1
Malmö högskola	16	68	6	1
Mälardalens högskola	29	137	12	12
	2 853	18 009	2 757	1 056

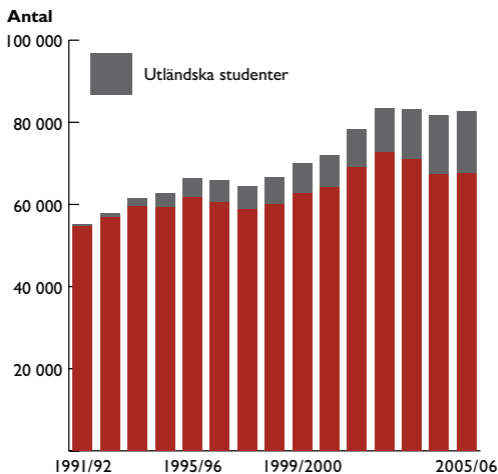
Tabell 6. Antal nybörjare inom forskarutbildningen, forskarstuderande höstterminen 2006, antal doktorsexamina, antal licentiatexamina.

Grundutbildning

FÖR ANDRA ÅRET i rad minskade antalet studenter vid svenska universitet och högskolor under 2006. Både antalet nybörjare och antalet examinerade ökade, med 1 procent respektive 4 procent. Bland nybörjarna är det, i likhet med utvecklingen under de senaste åren, antalet utländska studenter som ökar.

Det finns hela tiden ett gap mellan antalet sökande och antalet antagna som visar att högskolan inte har kapacitet att ta emot alla nya sökande. Hösten 2006 var antalet nya sökande utan tidigare högskolestudier 88 500 jämfört med 48 000 antagna. Både bland de sökande och de antagna var sex av tio kvinnor. Bland de antagna var andelen kvinnor 58 procent, en ökning med 2 procentenheter. Inför höstterminen 2007 fortsätter antalet sökande att minska men det är fråga om små tal. Förändringen är mindre än inför förra höstterminen då minskningen av antalet första-handssökande var 9 procent. Det är svårt att exakt jämföra med föregående år eftersom ett nytt antagningssystem tagits i bruk inför hösten 2007 och en ny utbildningsstruktur träder i kraft den 1 juli 2007.

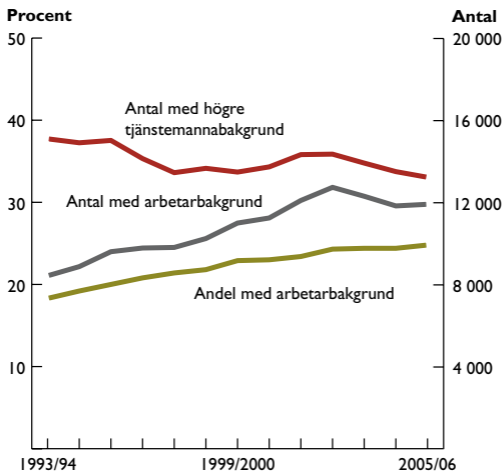
Figur I. Högskolenybörjare läsåren 1991/92–2005/06.

Antalet som för första gången började studera vid universitet och högskolor var 82 700 läsåret 2005/06. Det är en ökning med 1 procent jämfört med föregående år. Av nybörjarna är omkring 20 procent gäststudenter eller utbytesstudenter som kommer till Sverige för att genomföra en eller ett par terminers studier. Andelen gäststudenter har ökat kraftigt sedan mitten av 1990-talet. Bland nybörjarna läs-

året 2005/06 var 56 procent kvinnor och 44 procent män. Det är en fördelning som är tämligen stabil år från år.

Knappt hälften av nybörjarna är 21 år eller yngre. En tredjedel är 26 år eller äldre när de börjar studera vid universitet eller högskola. Det är således stor åldersspridning bland nybörjarna vid svenska universitet och högskolor och även mellan olika utbildningar.

Både antalet kvinnor och män som för första gången har börjat studera vid universitet och högskolor har ökat starkt – från lite drygt 29 000 kvinnor 1990/91 till mer än 46 000 kvinnor 2004/05 och från nära 22 000 män till 36 700. Det senaste läsåret (2005/06) har antalet kvinnor minskat med 300 medan antalet män har ökat med 1 300. Antalet kvinnliga högskolenybörjare var som högst läsåret 2002/03, nära 49 000 kvinnor.

Figur 2. Andel med arbetarbakgrund bland högskolenybjörjare.

Andelen studenter med arbetarbakgrund har under den senaste 10-årsperioden ökat från 18 till 25 procent av alla nybjörjare i åldersgruppen 18–34 år. I befolkningen är andelen med arbetarbakgrund 38 procent (åldern 20–25 år). Storleksmässigt har därmed antalet studenter med arbetarbakgrund närmast sig antalet med högre tjänstemannabak-

grund (28 procent). Den minskning av antalet med högre tjänstemannabakgrund vid universitet och högskolor som kan avläsas i diagrammet förklaras till en del av att antalet med denna bakgrund som studerar utomlands har ökat.

Det är stora skillnader i social sammansättning på olika utbildningar. Vissa förskjutningar i den sociala sammansättningen på de olika utbildningarna har skett under de senaste tio åren, men förändringarna är störst på de utbildningar som redan tidigare hade en relativt stor andel studenter från arbetarhem. Mest har andelen nybörjare från arbetarhem ökat på utbildningen mot social omsorgsexamen, från 20 till 34 procent respektive från 28 till 40 procent. På arkitektutbildningen har andelen med arbetarbakgrund ökat från 6 till 7 procent. På läkarutbildningen har andelen nybörjare med arbetarbakgrund inte förändrats (8 procent).

Distansutbildningen har ökat under en lång följd av år – både i absoluta tal och som andel av hela utbildningsutbudet. Särskilt kraftig var utvecklingen under perioden 2002–2004 genom tillkomsten av det så kallade nätuniversitetet som samordnar de nät distribuerade kurser som universitet och högskolor erbjuder.

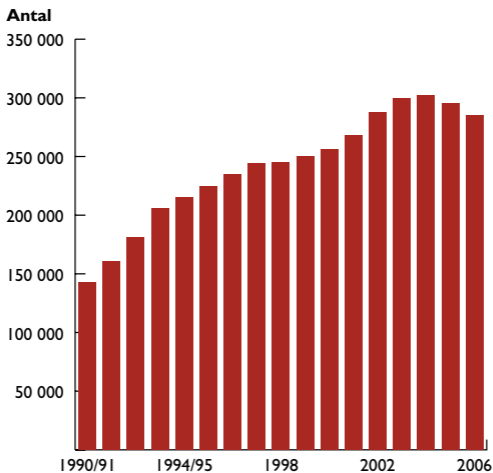
Läsår	Antal distansstudenter (inkl. nätstudenter)	Andel distansstudenter av alla studenter
1993/94	21 500	8,4
1994/95	24 900	9,2
1995/96	27 000	9,5
1996/97	28 500	9,5
1997/98	29 800	9,7
1998/99	31 200	10,1
1999/00	31 900	10,0
2000/01	36 200	11,0
2001/02	44 300	12,5
2002/03	63 900	16,2
2003/04	76 600	19,3
2004/05	80 900	20,5
2005/06	82 300	21,2

Tabell 7. Studenter i distansutbildning.

Under läsåret 2005/06 uppgick antalet som studerade på distans till 82 300 eller drygt 20 procent av hela antalet studenter. Många studenter kombinerar eller varvar distans- och campuskurser. En del lärosäten har byggt upp

Antal studenter (%)	Antal nätstudenter	Andel nätstudenter av alla studenter (%)
	37 000	9,6
	50 300	12,7
	56 500	14,3
	59 600	15,3

sitt utbildningsutbud så att även studenterna på campus är hänvisade till att följa delar av utbildningen via kurser på nätet. Särskilt vanligt är detta vid lärosäten med campus på flera orter.

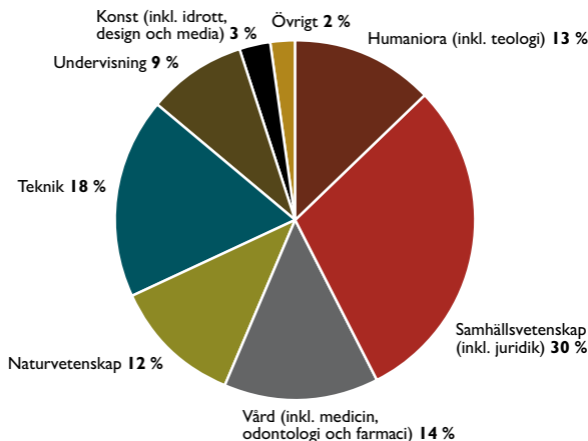

Figur 3. Antal helårsstudenter.

Antalet helårsstudenter minskade under 2006 (exklusive uppdragsutbildning) med 3,4 procent, till 285 060. Det är andra året i rad som utbildningsvolymen vid universitet och högskolor minskar. Nedgången är nästan tio procent jämfört med 2004. Den fortsatta minskningen av utbildningsvolymen beror i första hand på att utflödet av studenter ökar, vilket kan sättas i samband dels med ett förbättrat

arbetsmarknadsläge, dels med att inflödet av studenter har minskat efter den topp i nybörjartalen som nåddes redan läsåret 2002/03.

Figur 4. Helårsstudenter år 2006 efter utbildningsområde.

Utbildningsvolymen har minskat inom alla de största områdena, humaniora, samhällsvetenskap, naturvetenskap och teknik som tillsammans svarar för mer än tre fjärdedelar av utbildningsvolymen. För alla dessa områden utom

humaniora ligger minskningen vid 4–5 procent, det vill säga något över genomsnittet för samtliga utbildningsområden. För det humanistiska området är nedgången ännu något större, cirka 7 procent. Det här betyder också att förskjutningarna mellan områden är små.

Det samhällsvetenskapliga området (som inkluderar de ekonomiska ämnena) är det största utbildningsområdet med en fjärdedel av hela utbildningsvolymen. Därefter följer det tekniska området med 18 procent, det humanistiska och det naturvetenskapliga med vardera 12 procent av hela volymen.

Kvinnor och män läser i stor utsträckning olika utbildningar. Könsuppdelningen inom utbildningen bidrar i sin tur till att många yrken domineras av antingen män eller kvinnor.

Läsåret 2005/06 fanns 27 utbildningar som leder fram till en yrkesexamen och som omfattade minst 100 examina. Om påbyggnadsutbildningarna exkluderas (specialpedagog, psykoterapeut, barnmorska och specialistsjuksköterska) återstår 23 större yrkesexamensprogram. Könsfördelningen på dessa visar tydligt att män och kvinnor genom sina högskolestudier förbereder sig för skilda yrken. Endast fyra program har en ungefär lika stor andel män

och kvinnor bland de examinerade. Dessa är teologie kandidatexamen, arkitektexamen, läkarexamen samt konstnärlig högskoleexamen i musik.

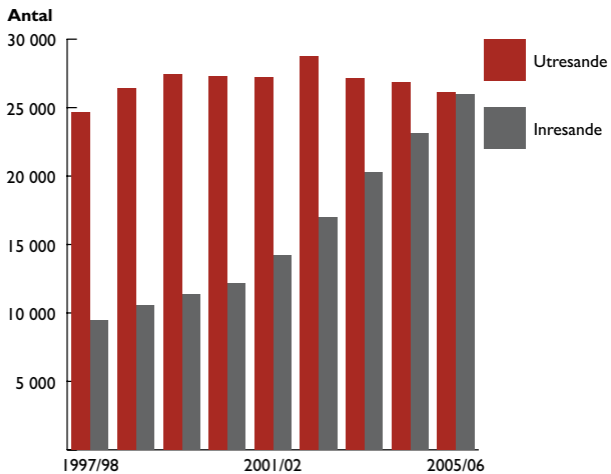
Yrkesexamina*	Totalt	Kvinnor, %	Män, %
Civilingenjör	4 674	32	68
Högskoleingenjör	2 349	30	70
Konstnärlig (musik)	115	44	56
Läkare	841	58	42
Arkitekt	141	57	43
Teologie kandidat	134	58	42
Juris kandidat	1 052	61	39
Tandläkare	61	71	29
Agronom	95	79	21
Psykolog	369	73	27
Apotekare	207	78	22
Sjukgymnast	514	75	25
Lärare	8 610	81	19
Röntgensjuksköterska	136	83	17
Sjuksköterska	4 538	87	13
Socionom	1 687	91	9
Studie- och yrkesvägledare	165	89	11
Biomedicinsk analytiker	240	90	10
Arbetsterapeut	440	93	7
Dietist	108	92	8
Social omsorg	308	92	8
Receptarie	275	96	4
Tandhygienist	183	92	8

* Högskolans påbyggnadsprogram redovisas inte.

Tabell 8. Andel kvinnor och män bland dem som avlagt en yrkesexamen 2005/06.

Studentmobilitet

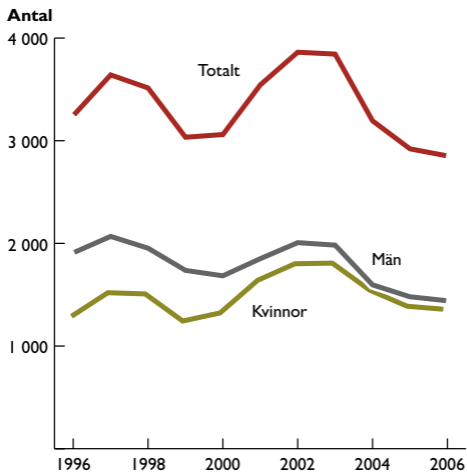
UNDER LÄSÅRET 2005/06 studerade över 26 000 svenska studenter utomlands med studiestöd från Centrala studiestödsnämnden (CSN). Detta antal har legat på samma nivå sedan 1997/98. Antalet inresande studenter till Sverige har mer än fördubblats under samma period, och läsåret 2005/06 var det knappt 26 000 studenter från andra länder som studerade i grundläggande högskoleutbildning i Sverige. Sammantaget innebär detta att antalet inresande studenter numera är lika stort som antalet utresande.

Figur 5. In- och utresande studenter.

Forskarutbildning

UNDER 2004 och 2005 minskade antalet nybörjare i forskarutbildningen kraftigt efter de höga nybörjartalen under 2002 och 2003. Nu verkar antalet nybörjare vara på väg att stabiliseras på en nivå strax under 3 000 – det vill säga på en nivå som ligger cirka 25 procent lägre än den tidigare toppnivån. Hela antalet forskarstuderande var 18 000 höstterminen 2006. Genom det minskade inflödet av nya forskarstuderande har hela antalet forskarstuderande minskat med 10 procent på två år.

Figur 6. Nybörjare på forskarutbildning.

Könsfördelningen bland nybörjarna är fortsatt jämn – de aktuella talen är 1 441 män och 1 411 kvinnor för år 2006. Det är det tredje året med jämn könsfördelning sett till samtliga nybörjare i forskarutbildningen, men det finns skillnader mellan ämnesområdena, och det finns en skillnad mellan svenska studenter och studenter från andra länder. Bland de utländska studenterna som börjar på fors-

karutbildningen är 60–65 procent män, bland de svenska studenterna är det följaktligen fler kvinnor än män. Inom de större ämnesområdena är andelen kvinnor bland nybörjarna störst inom humaniora och medicin, 60 procent i båda fallen, och minst inom teknikvetenskap, 31 procent. Inom samhällsvetenskap och naturvetenskap är könsfördelningen bland nybörjarna tämligen jämn; lite fler kvinnor inom samhällsvetenskapen och lite fler män inom naturvetenskapen.

För närvarande examineras drygt 40 000 i grundutbildningen på ett år och 3 000 börjar i forskarutbildningen. Det är alltså mindre än en av tio som fortsätter med forskarutbildningen.

Regionala skillnader

DE STORA utbildningarna med många utbildningsplatser finns numera spridda till ett stort antal lärosäten, medan mindre utbildningar samt forskarutbildning och forskning är koncentrerade till färre orter och lärosäten – i första hand till de stora universitetsorterna.

Högskoleutbildning finns i alla län men inriktningen på utbildningsutbudet varierar. Utbildning inom humaniora–samhällsvetenskap, naturvetenskap och teknik finns i samtliga län. Humaniora–samhällsvetenskap är det i särklass största området med 43 procent av det totala utbildningsutbudet. I Gotlands län och Kronobergs län är andelen utbildning inom humaniora–samhällsvetenskap nära 60 procent. Den högsta andelen utbildning inom det tekniska området har Blekinge län är med 55 procent.

	Andel (%)		
	Humaniora- samhällsvetenskap*	Medicin**	Naturvetens
Stockholms län	45	12	12
Uppsala län	48	16	19
Södermanlands län	40	20	12
Östergötlands län	36	15	16
Jönköpings län	42	16	4
Kronobergs län	56	8	9
Kalmar län	35	11	13
Gotlands län	58		6
Blekinge län	22	14	8
Skåne län	49	14	10
Hallands län	50	10	14
Västra Götalands län	37	14	11
Värmlands län	48	12	11
Örebro län	47	15	6
Västmanlands län	40	20	12
Dalarnas län	41	13	11
Gävleborgs län	45	9	17
Västernorrlands län	42	21	6
Jämtlands län	42	21	6
Västerbottens län	39	23	15
Norrbottnens län	33	12	10
Riket totalt	43	14	12

* Inklusive juridik och teologi
** Inklusive vård, odontologi och farmaci

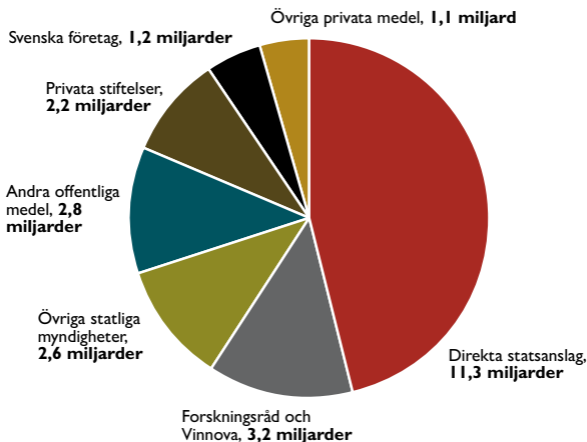
Tabell 9. Utbildningsprofiler i länen 2006.

) helårsstudenter

kap	Teknik	Undervisning	Övrigt	Summa	Antal
	17	8	7	100	58 402
	9	7	1	100	22 880
	18	8	2	100	4 045
	23	8	2	100	17 218
	25	12	1	100	6 529
	7	11	9	100	7 243
	22	12	8	100	5 889
	34		2	100	2 051
	55			100	3 577
	16	7	4	100	41 764
	20	7	1	100	5 100
	24	9	5	100	46 758
	11	14	4	100	7 940
	15	11	5	100	8 752
	18	8	2	100	4 045
	13	13	9	100	5 412
	17	10	3	100	6 008
	13	12	6	100	4 497
	13	12	6	100	2 998
	9	8	6	100	16 641
	32	7	7	100	7 312
	18	9	5	100	285 060

Forskningsfinansiering

INTÄKTERNA TILL forskning och forskarutbildning ökade inte under 2006, och de har därmed legat på ungefär samma nivå sedan 2002. De totala intäkterna uppgick år 2006 till 24,5 miljarder kronor. 82 procent kom från olika offentliga finansiärer.

Figur 7. Forskningsfinansiärer 2006.

Intäkterna för universitetens forskning och forskarutbildning kommer från många olika källor, huvudsakligen offentliga. År 2006 var 46 procent av intäkterna direkta statsanslag som riksdagen anvisar direkt till lärosätena. Lärosätena erhåller också andra statliga medel. Under 2006 kom 5,8 miljarder, eller 24 procent, av lärosätenas intäkter för forskning och forskarutbildning från olika statliga myndigheter, forskningsråden inkluderade. Andra offentliga finansiärer (de offentliga forskningsstiftelserna, EU samt kommuner och landsting) finansierade ytterligare 2,8 miljarder av lärosätenas forskning och forskarutbildning, medan olika privata finansiärer inklusive finansiella intäkter stod för 4,5 miljarder, eller 18 procent av intäkterna. Under 2006 har intäkterna från privata finansiärer minskat relativt kraftigt i reala termer – med 600 miljoner kronor eller med 12 procent. Samtidigt har intäkterna från externa offentliga källor (bland annat EU) ökat med 5 procent.

	1997	2006	Förändring, %
Direkta statsanslag	10 353	11 320	9
Forskningsråd	1 805	2 768	53
Vinnova	0	439	
Statliga myndigheter	3 123	2 618	-2
Summa statliga medel	15 280	17 144	12
Offentliga forskningsstiftelser	510	897	76
Kommuner och landsting	348	874	151
EU	475	1 032	117
Summa övriga offentliga medel	1 333	2 803	110
Totala offentliga medel	16 613	19 947	20
Svenska företag	969	1 227	27
Svenska stiftelser och organisationer utan vinstsyfte	1 786	2 199	23
Utländska företag	267	279	4
Utländska org. utan vinstsyfte	93	343	267
Övriga finansiärer inkl finansiella intäkter	598	456	-24
Summa privata medel	3 712	4 503	21
Totala FFU-medel	20 325	24 450	20

Tabell 10. Lärosätenas intäkter för forskning och forskarutbildning 1997 respektive 2006, miljoner kronor (2006 års pris).

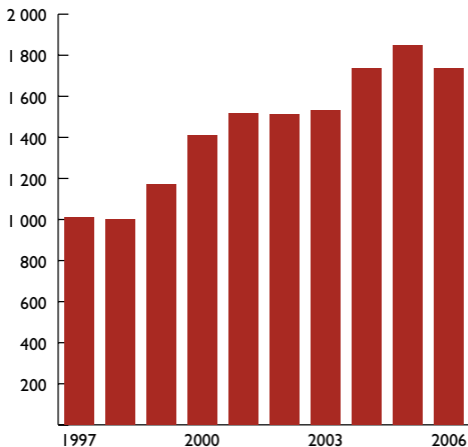
Lärosätenas intäkter har ökat med 4,1 miljarder kronor mellan 1997 och 2006 (2006 års pris). Intäkter från externa finansiärer har ökat betydligt mer än de direkta statsanslagen, vilket gör att andelen direkta statsanslag har minskat från 51 till 46 procent.

Uppdrag och kontakter

UNIVERSITETENS OCH högskolornas samverkan med omvärlden är bred och berör många områden. Utbildning och forskning som utförs på uppdrag, holdingbolag, doktorander och lärare som också är verksamma utanför högskolan samt utvecklingscentrum för lärarutbildning och skola är exempel på kontakter mellan högskola och omvärld.

Miljoner kronor

Figur 8. Intäkter av uppdragsforskning (2006 års pris).

Uppdragsforskningen minskade något det senaste året, men har under en tioårsperiod ökat mer än forskningsverksamheten i genomsnitt. År 2006 utgjorde intäkter av uppdragsforskning 7 procent av de totala intäkterna till forskning och forskarutbildning.

Ekonomi

HÖJDA ANSLAG för grundutbildningen innebar att det ekonomiska utfallet av verksamheten var positivt vid de flesta universitet och högskolor. Däremot minskade volymen i verksamheten – både i grundutbildning (färre studenter) och inom forskning och forskarutbildning. Såväl grundläggande högskoleutbildning som forskning och forskarutbildning uppvisar positiva resultat. Totalt var utfallet ett plus på 806 miljoner kronor under 2006.

	Intäkter	Kostnader	Verksamhetsutfall
Grundläggande högskoleutbildning	21 998 124	21 552 054	446 070
Forskning och forskarutbildning	24 450 414	24 096 824	353 590
Fortlöpande miljöanalys (SLU)	190 194	183 792	6 402
Totalt	46 638 732	45 832 670	806 062

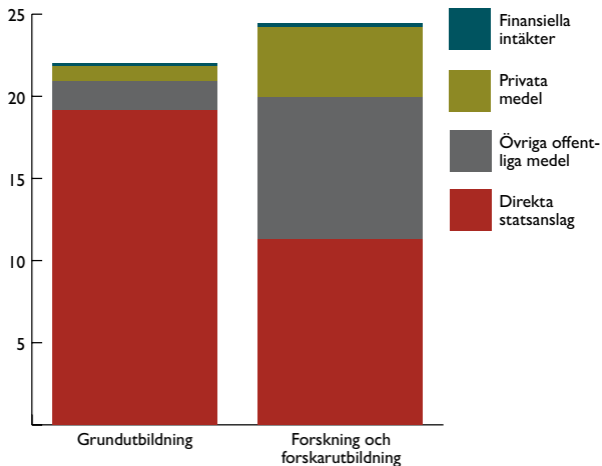
Tabell II. Verksamhetsutfall 2006.

Universitetens och högskolornas totala intäkter var 46,6 miljarder kronor 2006. I fast pris, det vill säga med hänsyn tagen till pris- och löneutveckling, har intäkterna ökat med en knapp procent jämfört med 2005.

Drygt 80 procent av intäkterna till universitet och högskolor är statliga medel, varav merparten är direkta statsanslag. Ytterligare offentlig finansiering tillkommer bland annat genom kommuner och landsting, vilket innebär att av hela verksamheten finansieras till 88 procent av offentliga medel. Intäkter från privata källor, som minskade under 2006, utgör nu 12 procent av de totala intäkterna. Kostnaderna för universitetens och högskolornas verksamhet var 45,8 miljarder år 2006, vilket är 1,61 procent av Sveriges bruttonationalprodukt (BNP). Det är fjärde året i rad som lärosätenas kostnader som andel av BNP har minskat.

I den totala kostnaden för högskolesektorn ingår också kostnaden för studenternas studiestöd samt verksamheten vid ett antal centrala myndigheter. År 2006 var kostnaden för studiestöd 10,5 miljarder och kostnaden för de centrala myndigheterna 712 miljoner kronor. Det innebär att den totala kostnaden för sektorn var 57,1 miljarder kronor, vilket är 2,0 procent av BNP.

Miljarder kronor

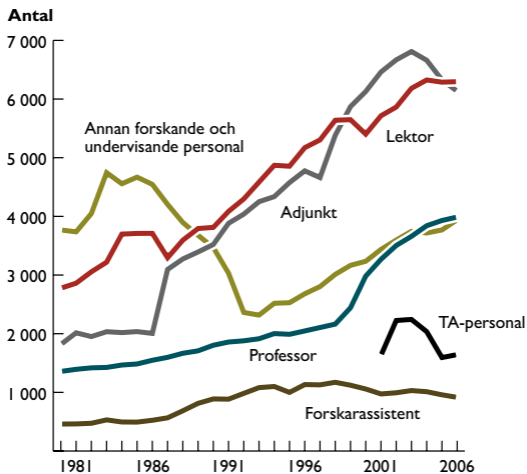

Figur 9. Finansiering av grundläggande högskoleutbildning respektive forskning och forskarutbildning 2006.

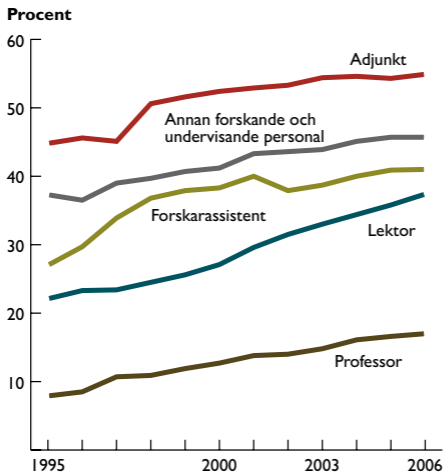
Grundutbildningen finansieras till 87 procent av direkta statsanslag medan finansieringen av forskning och forskarutbildning kommer från många olika källor. Knappt hälften är direkta statsanslag.

Personal

EFTER ATT HÖGSKOLANS personal minskat under två år ökade antalet anställda med 2 100 personer under 2006. Det innebär att 63 600 personer var anställda vid Sveriges universitet och högskolor. De anställda vid Sveriges universitet och högskolor utgör en fjärdedel av all statligt anställd personal. Ökningen av antalet anställda består till stor del av arvodister samt gäst- och timlärare. Detta är små personalkategorier med många deltidsanställda vilket gör att ökningen i stort sett inte medför någon förändring av personalresurserna räknat i antal heltidspersoner. År 2006 omfattade personalen 50 500 heltidspersoner. Om man exkluderar de anställda forskarstuderandena var det 42 200 heltidspersoner.

Figur 10. Antal forskande och undervisande heltidspersoner 1980–2006 (exklusive anställda forskarstuderande).

Figur II. Andel kvinnor bland forskande och undervisande personal 1995–2006.

Ämnesområde	Professor	Forskar- assistent	Lektor	Adjunkt	Gäst- och timlärare
Humaniora och religionsvetenskap	526	114	1 110	945	106
Rättsvetenskap/ juridik	75	0	127	109	33
Samhällsvetenskap	602	82	1 922	2 041	119
Matematik	127	21	314	179	8
Naturvetenskap	703	240	652	202	37
Teknikvetenskap	768	204	1 134	1 049	74
Skogs- och jord- bruksvetenskap	132	41	58	74	2
Medicin	844	161	379	184	22
Odontologi	55	8	64	83	4
Farmaci	21	1	22	6	1
Veterinärmedicin	32	10	18	58	0
Övriga forsknings- områden	101	34	490	1 194	33
Ingen ämneskod	4	0	7	11	1
Totalt	3 989	915	6 296	6 133	437

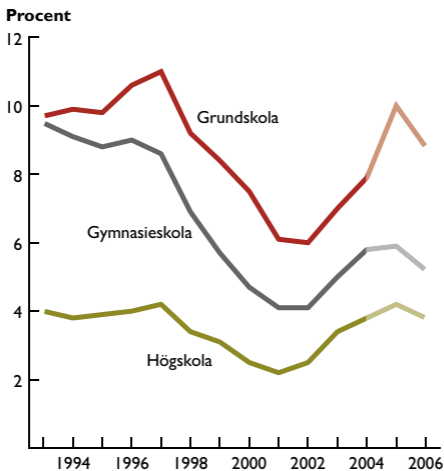
Tabell 12. Forskande och undervisande personal (heltidspersoner) fördelade efter ämnesområde 2006.

Annan forskande och undervisande personal	Teknisk och administrativ personal	Summa	Andel	Förändring (%) sedan år 2005
257	89	3 146	13,5	1,4
34	5	384	1,6	-0,9
548	180	5 494	23,5	0,1
30	20	699	3,0	-1,7
678	448	2 959	12,7	1,6
480	494	4 202	18,0	-0,4
442	102	850	3,6	2,8
1 267	242	3 098	13,3	0,4
33	9	255	1,1	2,6
18	3	71	0,3	-10,4
31	10	158	0,7	9,7
102	41	1 994	8,5	-0,1
24	0	46	0,2	30,6
3 943	1 644	23 357	100,0	0,5

Arbetsmarknad

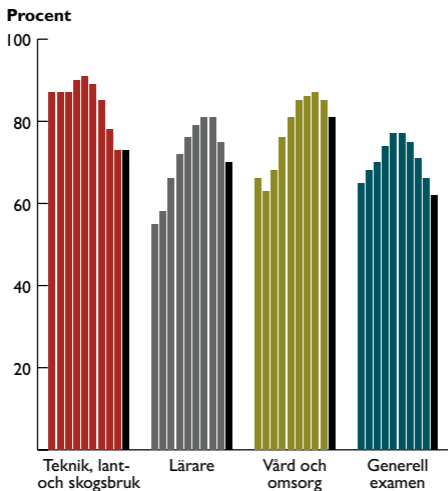
FLERTALET NYEXAMINERADE från universitet och högskolor etablerar sig relativt snabbt på arbetsmarknaden. Det är dock stora skillnader i etableringen beroende på vilket område examen är inriktad mot. I allmänhet har de som har högskoleutbildning ett försteg på arbetsmarknaden framför dem som har gymnasial utbildning, vilka i sin tur har en starkare ställning än dem som enbart har grundskoleutbildning. Ett tecken på detta är arbetslöshets-siffrorna.

Oberoende av konjunkturläge är arbetslösheten högst för den del av arbetskraften som endast har grundskoleutbildning eller motsvarande. Arbetslösheten är lägre för dem som har gymnasial utbildning och lägst för dem som har högskoleutbildning. Under år 2006 var arbetslösheten bland högskoleutbildade 3,8 procent enligt Statistiska centralbyråns arbetskraftsundersökningar (AKU). Bland gymnasialt utbildade var arbetslösheten 5,2 procent och bland personer med enbart grundskola 8,8 procent.

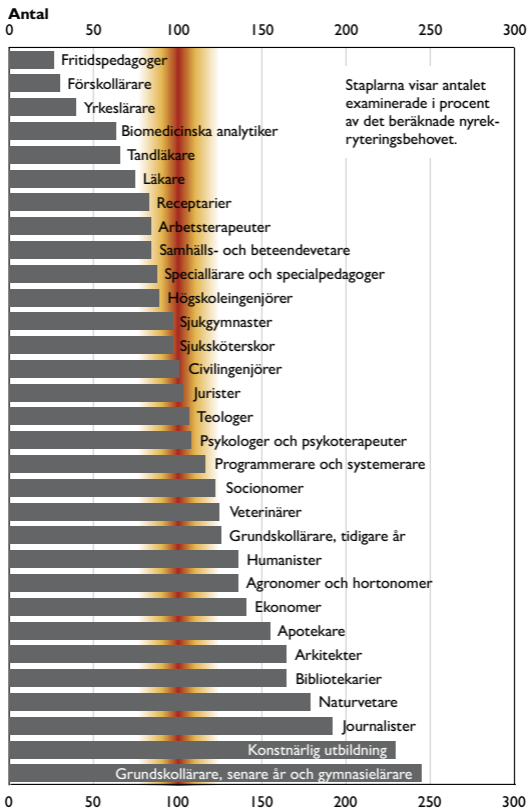
Figur 12. Arbetslöshet efter utbildningsnivå.

Bland dem som examinerades från universitet och högskolor läsåret 2003/04 hade 71 procent etablerat sig på arbetsmarknaden år 2005, det vill säga 1 till 1,5 år efter att de tog sin examen. Andelen var 3 procentenheter lägre än motsvarande andel ett år tidigare.

Figur 13. Genomsnittlig andel etablerade på arbetsmarknaden 1–1,5 år efter examen för grupper av examinerade 1994/95 till och med 2003/04.

Andelen etablerade de senaste åren har minskat bland lärare och vårdutbildade. För examinerade inom teknik samt lant- och skogsbruk är 2005 det första året som andelen etablerade inte minskar sedan IT-bubblan sprack år 2000.

Figur 14. Framtida underskott och överskott på arbetsmarknaden.

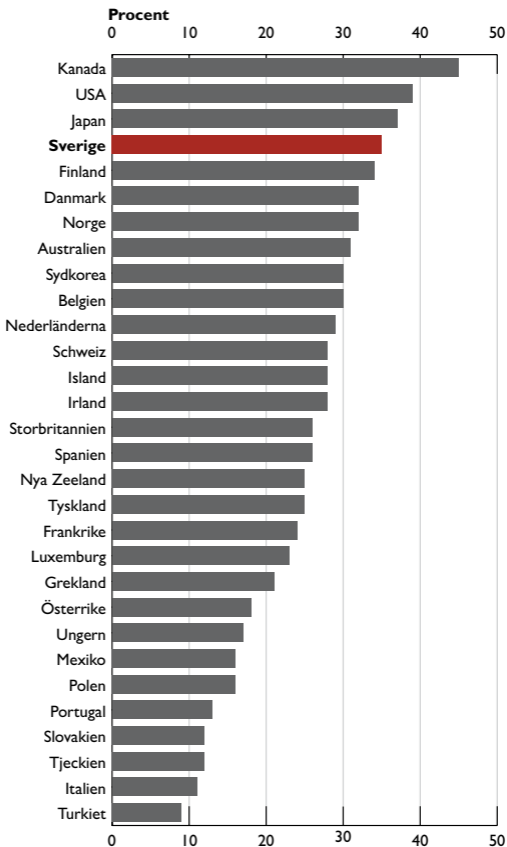
Uppgifter om dagens – eller de senaste årens – balanssituation på arbetsmarknaden ger dock inte så mycket ledning i fråga om hur olika utbildningar bör dimensioneras för framtiden. Kortsiktigt är konjunkturläget mycket betydelsefullt för de studenter som är på väg ut på arbetsmarknaden.

Bilden visar det beräknade antalet examinerade i förhållande till rekryteringsbehovet för olika utbildningsgrupper om inga förändringar i antalet nybörjare görs inför läsåret 2007/08. När det gäller läkare och tandläkare finns redan i dag en brist, och för läkarna täcks en betydande del av behovet av nytillskott till kåren genom rekrytering av läkare från andra länder. För både läkare och tandläkare krävs en utökning av antalet nybörjarplatser för att täcka de framtida behoven. Båda utbildningarna är dessutom mycket eftersökta.

Internationell jämförelse

HÖJD UTBILDNINGSNIVÅ som instrument för konkurrenskraft och tillväxt har stått på dagordningen i mer än femton år – i Sverige och internationellt. Avtrycken i utbildningsstatistiken är tydliga med fördubblade studenttal såväl i Sverige som i flertalet jämförbara länder. Studentrörligheten har också ökat betydligt under senare år, i världen som helhet och över Sveriges gränser.

Figur 15. Andelen personer med högskoleutbildning 2004 i relation till befolkningen i åldern 25–64 år.

I Kanada har 45 procent av befolkningen i åldrarna 25–64 år högskoleutbildning, vilket är den högsta andelen bland länderna. Sverige kommer här på fjärde plats med 35 procent. Uppgifterna avser all högskoleutbildning, det vill säga ISCED-nivåerna 5A, 5B och 6.

Internationell studentrörlighet; studenter med utländskt medborgarskap fördelade efter ursprungsländer och mottagarländer 2004. Ungefär 2,65 miljoner studenter (både på grundläggande nivå och forskarutbildningsnivå) reste ut och studerade i högre utbildning i andra länder 2004. Med utresande studenter avses i detta sammanhang studenter med utländskt medborgarskap. De länder som redovisas är OECD-länderna och partnerskapsländer, såsom Kina och Indien. De stora mottagarländerna är USA, Storbritannien, Tyskland, Frankrike och Australien. Dessa fem länder tog emot över en och en halv miljon studenter 2004, vilket motsvarar nära 60 procent av alla utresande studenter. I detta perspektiv är Sverige en liten aktör, som tar emot drygt 1 procent av de utländska studenterna.

Ursprungsland (medborgarskapsland)	USA	Storbritannien	Tyskland	Fran
Kina	87 943	47 738	25 284	1
Indien	79 736	14 625	4 237	
Sydkorea	52 484	3 482	5 488	2
Tyskland	8 745	12 096	0	6
Japan	40 835	6 395	2 547	2
Marocko	1 835	174	8 305	32
Frankrike	6 818	11 295	6 678	
Turkiet	11 398	1 960	27 582	2
Grekland	2 126	22 826	7 577	2
USA	0	13 381	3 419	2
Sverige	3 116	3 379	839	
Övriga länder	277 473	162 705	168 358	173
Totalt	572 509	300 056	260 314	237

Källa: OECD:s databas för utbildning.

Tabell 13. Internationell studentrörlighet; studenter med utländskt medborgarskap fördelade efter ursprungsländer och mottagarländer 2004.

Mottagarland				
Asien	Australien	Sverige	Övriga	Totalt
1 514	28 309	1 141	178 261	381 331
2 494	15 742	550	13 693	129 627
2 398	3 915	97	30 142	98 103
5 698	1 387	2 859	27 201	61 845
2 337	3 172	233	5 685	61 437
2 802	12	23	14 864	58 038
0	534	1 484	28 938	57 231
2 273	250	186	10 546	54 381
2 288	44	282	15 713	51 138
2 687	3 439	1 083	21 455	46 547
675	1 049	0	4 869	13 927
3 421	109 102	28 520	689 441	1 637 540
587	166 955	36 458	1 040 807	2 651 144

